

Aranykorlati Iroda:

Nagy-Becs-kerek,

Zápolya-utca 1-és szám.

hová a lap azellemi részét illető minden költsémeny intézendő.

Kiadóhivatal:

Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap azétküldésére vonatkozó felajánlások intézendők.

Teljesen száma 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP

Feladvány szerkesztő Dr. Benjámin Lajos

Hirdetési Iroda:

Egy napra ———— 12 fr.

Fél napra ———— 6 „

Negyed napra ———— 3 „

Egy órára ———— 1 „

— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Közlekedik mindennap

száraz- és húsgazsákok kivételével.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 16. szám.

Csütörtök, január 21.

A nagybecskereki főgymnasium bajai.

Nagybecskerek, jan. 21.

A főgymnasium városunkra nézve nem csak kulturális intézmény; hanem Nagy-Becs-kerek városának nagy áldozatok árán szerzett és féltékenyen őrzendő kincsesháza.

A félszázados intézet fontosságát és művelődési viszonyainkra való hatását polgárságunk előtt nem szükséges bizonyítani. Ezt a hatást mindnyájan érezzük és tudjuk. Számosan vagyunk már, s köztünk nem egy számottevő ember a nyilvános életben, kik a szellemi fejlődéshez az alapokat a gymnasium falai között nyerték. És másrészt a polgárság osztálykülömbőség nélkül küldi fiait ez intézetbe, hogy a mennyire lehetséges azoknak a kor kívánalmához mért műveltséget megadhassa. Ez elég bizonyíték fontossága mellett.

Polgárságunknak tisztán látó gondossága ennél fogva mindig nagylelkűséggel karolta fel ezen iskolájának ügyét; sokszor áldozatot hozott, csak hogy az fejlődésében ne gátoltassék. Sajnos, hogy a körülmények nagyon változtak; a kulturális viszonyok a középiskolától annyit követelnek, hogy e követelmények kielégítésére mindig nagyobb és nagyobb anyagi áldozatra van szükség. A város áldozatkész közönsége ezt ma már súlyosan érezi.

De amint a város eme fontos iskoláját iparkodott a lehetőség határai között a kellő nívón fenntartani, reméljük, hogy a jövőre nézve is talál eszközt és módot, hogy tovább fejlessze s a hiányok megszüntetésével a mindenkor viszonyoknak teljesen megfelelő intézettel emelje.

A város közönsége belátja azt, hogy a gymnasium fejlesztése körül igen sok teendője van; de tudja azt is, hogy szegényes anyagi viszonyai mellett a legjobb akaratral sem bírja azt mind véghezvinni. Ezért tette meg, igen helyesen, az első lépést, hogy legyen segítségére valaki a teher viselésében, ezért fordult az államhoz, hogy járuljon az is hozzá a gymnasium fenntartásának költségeihez.

És úgy látszik, ez a lépés birta rá a város által alkalmazott tanárokat, hogy a gymnasium s vele kapcsolatban a saját érdekükben egy memorandumot dolgozzanak ki.

Hü képe e memorandum a gymnasium anyagi helyzetének. Tulzástól festi le egyrészt a gymnasium jövő viszonyait, ha a jelenlegi helyzet nem változik; másrészt őszintén adja elő a tanárok állapotát s méltányos, sőt jogos követeléseit.

A főgymnasiumnak mindeztől nincs szervezeti szabályzata. Már hat évvel ezelőtt összeállított, de a miniszteri megerősítés még mindig hiányzik s így a város által alkalmazott tanárok közül még mindig nincs senki a bizottságban, amely pedig első sorban intézkedik az ő anyagi érdekeiket illetőleg.

Épp ily jogos és méltányos mindaz, amit a tanárok anyagi helyzetükről elmondanak.

Egy gymnasiumi tanár a társadalomban tiszteletre méltó helyet foglal el és mindenki jogosan megkívánhatja, sőt meg kell kívánnia, hogy e helyet az a tanár derekasan töltsse be. Legnagyobb kincsét, gyermekét bizza rá a társadalom s amit a gymnasiumtól fokozott mérvben követ-

lünk, azt a tanártól követeljük. Nem méltányos-e tehát a tanárnak panasza, hogy anyagi gondokkal küzd?

Nagy-Becs-kerek városa a IV-VI. katonai lakbérosztályzatba sorozott állomáshely, miért is minden állami tisztviselője, katonatisztje, ki a IX. fizetési osztályban van, 240 frtos lakbériilletményt élvez és ennek megfelelően a polgáriiskolai tanárok 210 frtos lakbért kapnak a X. fizetési osztályban. A gymnasiumi tanárok pedig csak 200 frt lakbért kapnak. Ha a város a lakbériilletményt kiegészítené, ebből a városra 320 frtnyi teher hárulna.

De legfontosabb a tanárok anyagi helyzetét illetőleg a törzsfizetés végleges megállapítása. Az állami tanároknak már egyharmad részük a VIII. rangosztályban (1400, 1600, 1800 frt fizetéssel és megfelelő lakbérrel), a másik részük pedig a IX. osztály 2. és 1. fiz. fokozatában van (1200, 1300 frttal). És ez állami tanárok még ezen fizetés mellett is mozgalmat indítottak helyzetük javítására. A nagybecskereki tanárok pedig köszönettel fogadnák, ha a város őket a jelen állami fizetésben részesítené.

Megemlékezik ezenkívül az emlékirat még arról, hogy ily körülmények mellett még tanárihiány is beállhat; hiszen már 1895-ben az első pályázat meddő maradt, s a város által másodszorban hirdetett pályázatra is csak egy számba vehető pályázó jelentkezett.

Midőn a tanárikar méltányos kívánalmait felsorolja, teszi ezt a város közönségének jóakarataiba helyezett bizalommal s azon reményben, hogy óhajai már a közel jövőben teljesedni fognak. Résztünkrol mi is melegen ajánljuk derék tanáraink méltányos és jogos kívánalmainak figyelembe vételét és meg vagyunk győződve, hogy városunk jóakaró közönsége azt méltányolni is fogja.

Ezek után áttér a memorandum azon kérdés fejtegetésére, hogy minő helyzetbe juthat a gymnasium a közel jövőben s miképpen és honnan teremtsen elő a város a nagyobb kiadásokra szükséges fedezetet. E részt, mely az egésznek alapját képezi, azon ezéiből, hogy közönségünk azt kellő és megérdemelt figyelemben fogja részesíteni, egész teljességében közöljük:

„Amennyire a városi zárszámadásokból kivethető, Nagybecskerek városa 1893. óta a közjöveldelmi pénztárból a főgymnasium költségeihez a következő összegekkel járult hozzá:

1893-ban 6624 frttal

1894-ben 9336 „

1895-ben 7675 „

1896-ban 8739 „

A folyó 1897-ik évi előirányzat 8811 frt 66 kr., mely összegből azonban hiányzik a f. évi szept. hóban esedékes három újabb ötödéves pótlék, melynek szept.-december hónapra eső részletei szintén 100 frtot tesznek ki.

Ezen adatokból kitűnik, hogy a város hozzájárulása évről-évre emelkedik, mely emelkedéssel a főgym. alap szaporodásával csigamódra növekedő kamat-jövedelem korántsem tart lépést. Ezen kamatok kitétek:

1893-ban 2321-63 frt

1894-ben 2356-53 „

1895-ben 2654-69 „

1896-ban 2657-62 „

folyó 1897-ik évi előirányzat szerint 2907 forint.

Tekintethe veendő azonfelül a tornacsarnok sokáig el nem odázható ügye, mely egy a gymnasium szomszédságában fekvő telek megszerzését és a szükséges épület létesítését teszi szükségessé és melynek költsége minimo-calculo 10,000 frtra vehető. Hozzáveendő azonkívül az, hogy Zaka Gy. tanár 4 1/2 év mulva 1700 frttal, Herr Ö. és Streitman A. tanárok 8 év mulva és Harzer J. tanár 10-11 év mulva ugyancsak 1700 frttal (a jelenlegi fizetést számítási alapul véve) nyugdíjba vonulnak: a város hozzájárulása már öt év mulva a 10,000. tíz év mulva pedig a 15,000 frtnyi összeget jóval túl fogja haladni. Ezzel szemben a tandíjnak a maximumra, 30 frtra történő emeléséből származó bevétel-többlet évenként átlag 1200 frtra tehető, mely összeg nem képes a fentebb kimutatott rohamos költség-emelkedést ellensúlyozni.

Mindezekből kitűnik, hogy N.-Becs-kerek városa, mely semminemű vagyonnal nem rendelkező, összes kulturális költségeit a már is hatalmasan magas pótdó — földadó után 62% többi adónemek után 82% — filléreiből kénytelen fedezni, nemsokára oly kiadás-szaporulattal fog szemben állani, melynek a nagyobb részét földmíveléssel foglalkozó polgárság a mai kedvezőtlen agrárius viszonyok közt megfelelni képes nem leendő. Már pedig N.-Becs-kereknek okvetlenül szüksége van e közép-tanodára, mely egy félszázad óta nem csak kulturális tekintetben mindenkoron megfelelt a kor igényeinek, — hogy csak egyet említsünk, az 1892/3-iki érettségi vizagálatért a nm. val. és közokt. m. k. miniszterium az intézetet dicsérő elismerésben részesítette — de a nemzeti nevelés terén valóságos missiót teljesít ezen a magyar (17%) kívül hat nemzetiség lakta megyében (31% német, 3% tót, 15% román, 1-5% horvát, 30% szerb, 3% bolgár). De nemcsak N.-Becs-kerek városa, hanem Torontálmegye sem nélkülözheti ezen főgymnasiumot, mert 9521 km²-nyi területének és 580000-nyi lakosságának dacára a nagybecskerekin kívül csak még a pancsovai teljes és nagykikindai csonka gymnasiummal rendelkezik, holott a szomszéd megyék közül Bács-Bodrog ugyanilyen kiterjedés és lakosság mellett öt teljes és két csonka (Szabadka, Zombor, Baja, Ujvidék kettő, Verbász, Zenta), a jóval kisebb Temesmegye pedig négy teljes középiskolával bir (Temesvár kettő és most létesül a harmadik, Versecz, Fehértemplom). Más határszéli megyékkel szemben Torontál ezen kulturális állapota még jóval kedvezőtlenebb; így pl. Udvarhelymegye 3417 km²-nyi területtel és 110000-nyi lakossággal három teljes és egy csonka, — Szebenmegye 3313 km² területtel és 148000-nyi lakossággal három teljes, — Brassó megye 1803 km² területtel 87000-nyi lakossággal négy teljes és két csonka, — Sopron megye 3307 km² területtel és 260000-nyi lakossággal négy teljes középiskolával bir. — Ezen néhány adat is már eléggé dokumentálja a nagybecskereki főgymnasium szükséges voltát. Fölmentül tehát azon kérdés, mi módon biztosítható ezen intézet jövője szemben

a városnak fent jelzett vagyontalanságával, és csaknem a maximumig fokozott megadóztatásával? Ezt háromféleképpen lehetne megoldani:

1. Az első lehetőség az lenne, hogy az egész gymnasiumot a kegyes tanító rend venné át. Ez annyiban szolgálna a város könnyebbülésére, amennyiben a dologi kiadásoktól eltekintve, a személyi kiadások, melyek jelenleg már 18500 frtot tesznek ki, egy-egy piarista tanárra 1000 frtot számítva, 14000 frtra redukálnának; azonfelül a város csak a jelenlegi világi tanárok nyugdíjaztatásáról volna köteles gondoskodni, ezeknek elhaltával pedig a további nyugdíjazás terhe alól fölszabadulna. Ez irányban a város 1889-ben már tárgyalást is folytatott a kegyes tanító-rend kormányával, mely ugyanez évi decz. 13 án kelt leiratában ezen ajánlatra olyképen választott, hogy kellő számú rendtagok hiányában a gymnasiumot ez idő szerint át nem veheti. Marad mint második lehetőség:

2. A lami subventió kérelmezése. Ebbeli folyamodványát a város annál inkább terjesztheti a magas kormány elé, miután egyenes adója az 1897-iki költségvetés szerint 203203 frt, mely egyenes adóval szemben az összes pótdó 150980 frt. Torontálmegeye pedig a mult 1896-iki esztendőben 4.333.414 frtot fizetett egyenes adó fejében, és e szerint Pest-Pilis-Solt és Bács Bodrog megye után az ország legtöbb egyenes adót fizető megyéje. De szól a subventió kérelmezésének jogossága mellett azon körülmény is, hogy az 1897-iki országos költségvetés szerint 38 községi és felekezeti középiskola részeseül állami segítyezésben, köztük olyanok mint a szegedi városi és hódmezővásárhelyi felekezeti gymnasium, mely városok 80000 és 56000-nyi lakossága és terjedelmes földbirtoka mellett a teljesen vagyontalan és alig 23000 lakossal bíró N.-Becskek is tarthat igényt az állam némi hozzájárulására. Ugyanezen érvek fölhozhatók a 3-ik lehetőség, az:

3. Allamosítás mellett is. Igaz ugyan, hogy az állam a megye déli szélén, Pancsován, 1880. óta tart fenn egy főgymnasiumot, a melynek tanulóinak létszáma már évek során át soha sem lépett túl a maximális 120-on és a nagybecskereki gymnasiumból semmit sem vont el; ugyanez mondható a magában N.-Becskekben 1882-ben létesített áll. polgári és felső kereskedelmi iskoláról is, melynek fenállása dacára a főgymnasium létszáma állandóan a 260-on áll, mint azelőtt is. A nagy kikindai hatosztályu áll. gymnasium szinté nem von el semmit a nagybecskereki főgymnasiumból, sőt ellenkezőleg ennek tanulóit utolsó évfolyamának egy jelentékeny részével évről-évre szaporítja.

Az allamosítás által a város egyszer s mindenkorra megszabadulna az összes fentartási terhektől. Igaz ugyan, hogy ez a mód végrehajtása még azzal a nagy akadályokkal is találkozhat, miként volna a város és a kegyes tanító-rend között kötött szerződés felbontható? Csak hogy ha az állam egyszer elhatározná, hogy a nagybecskereki főgymnasiumot átvegye, az tudná annak a módját is, miként történjék az átvétel a kegyes tanító-rend érdekeinek megsértése nélkül. Hiszen nagyon sok praecedens van rá, hogy az állam szerzetes gymnasiumokat saját kezelésébe vett át.

Utolsó szavunk is tehát csak az lesz, hogy a főgym. bizottság akár a szükséges állami subventiót fogja kieszközölni, akár pedig tárgyalásokba bocsátkozik az állammal a főgymnasium átvételét illetőleg, — mindenesetre tegye meg a szükséges intézkedést, hogy a nagybecskereki főgymnasium a kor színvonalára emelkedjék és azon meg is maradjon, mint ezt a közgazgatási szabályzat 14. §. n) pontja is határozottan kívánatosnak tartja.

Városi közgyűlés.

Nagybecskerek, január 21.

Az új seprőről szóló közmondás kezd be válni. A képviselő urak tömegesen tóduinak a gyűlésterembe, s oly kitartással izzadnak a tárgyalás végéig, mely csak nagy lelki erő kifolyása lehet.

A tegnapi közgyűlésen egy öröndetes ujtást is tapasztaltunk: az egyes szakreferensek adták elő tárgyakat, ami a tanácskozásnak határozottan előnyére van.

Részletes tudósítáunk a következő:

Elnök: dr. Grandjean József, polgármester.

Jegyzők: dr. Perisits Zoltán v. főjegyző és Mattanovich György v. jegyző.

Jelen voltak: Deutsch Jakab, Deixner Lipót, Kupis Lajos, Sipos József, Krumenacker Ferencz, Mencer Lipót, Hiller László, Bauer Henrik, Eibenschütz Gerő, Grün Simon, Mayer Henrik, Lucsics, Konkoly, Wolfinger, dr. Györgyevits, dr. Pejcs, dr. Klein, Opolcer, Bankovics Miklós, Annau János, Delfel József, Bauer Pál, Rósa Ignác, Annau István, Wingler, Kovács Agost, Filkovic Boldizsár, Jeszenszky Nándor, Vegh Károly, Baden Károly, Steyer István, Etlinger Péter, Hof Nándor, Weiterschan Mihály, Weiterschan Fülöp, dr. Nagy Dezső, Krumenacker Mihály, dr. Annau Ernő, Delfel Gáspár, Vinczánov Mladen, Kurländer Imre, Stefanovits Schwan, Schmidt Antal, Hirsch, Elimer, Popovics Sándor, Sekulits Vazul, Janakshidác, Steckhardt, Risticz Pál, Nasticz Pál, Nasticz Szvetozár, Marinkov Pál, Poppovics Bogdán, dr. Petrovics, Gligorovits, Turinszky, Babinsky, Schillesz, Nikiforovits Vasza, Derite Aczko, Radits Pál, Tosits, German, dr. Brájjer Lajos, Bencze Antal, Mirkov Gáza, Kuruczky Acza, Kohn Mark, Magyarov Laza, Dimitrievits Szava, Czveanov Dusan, Vučkoviczsky, Radojsits, Ivanovits Nika, Magyarov Czvetá, Radanov, ifj. dr. Demkó, Czveits György, Dimitrievics György, Löwy Ignác, dr. Vincze-hidy, Eckstein János, br. Hauser Károly, Krumenacker János, Lukics, Rigó István, Kovács Antal, Bogojevits Pál, Raczkov Manojlo, Grubacszy László, Gerbács József, Milovanov Milan, Bogojevits Pál, Stagelehmidi Péter, Tolveth Sziárd, Reháik István, Weisz Gyula, Zachariás, Hauszaden, dr. Weiterschan.

A tárgyorozat előtt Wolfinger Viktor a polgármesterrel kérdezi, vajjon van e tudomása arról, hogy az egyes hivatalok, különösen a levéltár, alig férnek el a városházban.

Dr. Grandjean válaszában kijelenti, hogy erről van tudomása s már a következő gyűlésen javaslatot fog előterjeszteni, mikép volna a régi kórház hivatalos helyiségek céljaira felhasználható. — Tudomásul vétetik.

Következett a tárgyorozat:

A Gradulicza városnegyedben a képviselőválasztások folyó hó 28 an ejtetnek meg. Választási helyiségül a luteranus iskolát tűzik ki.

Torontálvármegye alispáni hivatala 54150/89 szám alatt kiadja Nagyméltóságul vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak 1896. évi október hó 23 an 56234/896. sz. a. a helybeli főgymnasiumban egy második iskolaszolgálat állás rendezésére tárgyában kelt rendeletének másolatát. — 240 forint fizetés és 60 forint lakbér.

Torontálvármegye főispánjának m. évi 2519. sz. a. a felső muzsiai telepések pótdója tárgyában kelt intézvénye. — A muzsiaiak tudvalevőleg egy korábbi határozatból kifolyólag csak felét fizetik a pótdónak. Ezt az előnyt szeretnék továbbra is élvezni. A képviselőtestület hosszu és meglehetősen éles vita után, 72 szavazattal 30 ellenében elveti a telepések kérelmét.

Torontálvármegye tekintetes törvényhatósági bizottságának 2050/50231. ex 896. sz. a. hozott határozata, melylyel az általános járdakövezés tárgyában hozott 206/14683. ex 896. sz. egy. határozat jóváhagyatik. — A munkálatakat a tavasszal kezdik meg.

Torontálvármegye törvényh. bizottságának 1962/55347. ex 896. sz. a. a szervezési és ügyrendi szabályrendeletet megállapító határozatot feloldó határozata. — A tanácsnak és egy bizottságnak kiadatik.

Torontálvármegye törvényh. bizottságának 2011/61010/6108. számú közgyűlési határozata a megyei eprekternek N.-Becskek város tulajdonába leendő átengedése tárgyában. — A tárgyalások megejtésével a polgármester bizatik meg.

Torontálvármegye törvényh. bizottságának 2012/55335. ex 896. sz. a. hozott határozata, melylyel a megyei kórházhoz vezető ut hozzájárulási összeg tárgyában közölt 195. számú egy. határozat feloldatik. — Miután az ut

kiépítése kevesebb költséggel járt, a 300 frt le szállítatik 2200 frtra. Tudomásul szolgál.

Torontálvármegye törvényh. bizottságának 1939/53846. egy. sz. határozata, melylyel a vár. képv. testületnek 142/896. egy. számú határozatát, mely szerint Feimner Péter gyepmesterrel az eddigi szerződés újabb megkötendő. Eckstein János felebbezésének felrététele mellett jóváhagyatik. — Tudomásul szolgál.

Torontálvármegye törvényh. bizottságának 2079/59446. ex 896. sz. a. kelt határozata, melylyel a városnak az özeveg Kollarich Mihály és Kudits Jektának átengedendő területre vonatkozólag hozott 87/6374. ex. 896. számú határozata jóváhagyatik. — A szerződés megkötendő.

Tárgyalattott Torontál. törvényh. bizottságának 1874/48957. ex 896. számú határozata, melylyel Torontál. területére a kavicsos fenn-tartott közutakba torkoló földutak kavicsolása tárgyában hozott szabályrendeletet közzé teszi. — A polgármester felebbezése tudomásul szolgál.

A polgármester hivatalos előterjesztése a vár. községi pénzek és az árvapénztár pénzeinek mely pénzüzeteknél leendő elhelyezése tárgyában. — A 4 helybeli pénzüzetben a részvénytőke arányában elhelyezendő.

A polgármester hivatalos jelentése az artézi kut furatása ügyében. — Ladányi, miután állítása szerint a csövek nem húzódtak ki, 6725 forint erejéig beperelte a várost. A közgyűlés tudomásul veszi Ladányi perét.

A főgymn. bizottság 17896. szám alatt kelt indítványa a millénárius vegrehajtó bizottságnak megszavazandó köszönet tárgyában. — A gymnasiumnak ajándékozott remek madár és növénygyűjteményért köszönetet szavaz a közgyűlés.

A közgyűlést ma délután folytatják.

HIREK.

Tájékoztató.

Január 23. Zárkörű táncestély a Koronában.
Jan. 30. A könyvnyomd. önképző körének táncestélye
Február 6. Vasuti hivatalnokok táncestélye.
Február 1. I. z. négylet mulatsága.
Febr. 1. A Magyar Olvasókör estélye.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

Közgyűlések.

Jan. 24-én d. e. 9 ó. Nbecskereki tak. — és előleg egylet r. t.
Január 24-én d. u. 2 ó. Nbecsk. németegyedi olvasókör.
Január 24-én d. e. 10 óra. Nbecsk. temetkezési egylet.
Január 24-én d. e. 10 ó. I. tor. szécsányi takp. részv. társ.
Január 24-én d. e. 10 óra. Párdányi takarék részv. társ.
Január 24-én d. u. 2 óra. Jarkováci népbank részv. társ.
Január 24-én d. e. 10 óra. Tbecsei néptakarék részv. társ.
Jan. 26-án d. u. 2 óra. Nbecsk. németegy. földbirt. szöv.
Január 28-án d. u. 1 óra. N.-szarcsai takp. részv. társ.
Jan. 30-án d. e. 10 óra. Tkanizsai közp. takp. részv. társ.
Január 31-én d. u. 3 óra. N.-becsk. önkéntes tűzoltó t.-st.
Január 31-én d. u. 3 óra. Pallaszi járási takp. részv. társ.
Január 31-én d. u. 2 ó. Nbecskereki munkás képző egylet.
Jan. 31-én d. e. 11 ó. Tor.-Ozori első tak. — és előleg szöv.
Január 31-én d. u. 2 óra. Zichyfalvai tak. és hitelgyűlet.
Február 1-én d. u. 4 óra. Nbecskereki takarékpenztár.
Február 2-án d. e. 9 ó. Nbecskereki népbank részv. társ.
Február 2-án d. u. 1 óra. Kübekházi tak. és hitelszövetk.
Február 3-án d. u. 3 óra. Tor. megyei tak. és hitelbank.
Február 4-án. Lászlófalvi új tak. és előlegelési szövetkezet.
Február 14-én d. e. 11 óra. N.-Komlói népbank.

— Athelyezés. Az igazságügyminiszter Zilahy Lajos aljegyzőt a pacsovai és Bartha Kálmán aljegyzőt az antalfalvai járásbíróshoz helyezte át.

— A rudolfsnádi takarékpenztár részvénytársaság igazgatósága folyó hó 17-én tartott tanácskozás alkalmával a folyó évi február hó 4-ikén d. e. 9 óra. a rudolfsnádi olvasó és társaság egyleti helyiségében tartandó Xik rendes évi közgyűlése előterjesztendő, az 1896. évi üzleti eredmény mikénti felosztásáról szóló indítványát akként állapította meg, hogy a 4242 frt 30 kr tiszta jövedelemből részvényenként február hó 7-ik napjától kezdve a részvény számával ellátott 10-ik számú szelvény 5 frttal vagy az intézet pénztáránál vagy az intézetükkel üzleti összeköttetésben lévő nagybecskereki intézeteknél váltassák be, a fennmaradó 1742 frt 30 krral a tartalék alapnak 15199 frt 90 krra felemelésére fordítatik.

— A salsónból. A pocsolyába állott viznek nyoma sincs már, jégge fagyott össze és a sár mely az országutakon pár nap előtt elnyeléssel fenyegetett kocsit és lovakat, rázós röggé változott át, mely ugyancsak kemény megpróbáltatásnak teszi ki a kocsin utazó csontjait. Az idő különben „varakozó álláspontot” foglal el. Nem tudja, komolyan vegye-e a dolgát vagy sem, lebecsül-e a földre a vastag fehér leplet, vagy várjon-e még? Csak a hideg, az látszik már állandónak, de a hónap nyoma sincs. Lebulott, elolvadt annak idején, nem sok dolgott adott és nem sok bosszúságot szerzett a házmeistereknak. Azt hisszük különben, hogy a száraz hideg időre

senki sem haragszik, hiszen ez együtt jár a téllal, meg azok mellé a készülődések mellé, amelyek most folytatnak mindenfelé, olyan jól illik a hideg időjárás — keretnek. A mamák nem is tudnának nyugodtan sétálni, ha az egész uton, míg hazaszérek, pirosra nem csipkedné arcukat a hideg. Az utcákon itt-ott csuszálnak is a gyerekek a jégdarabokon, csak hogy éppen ottan nincs jég, a hol legjobban szeretné az a mi fiatalságunk: a korcsolyapályán.

— **Rossz farsang.** Daczára annak, hogy az idén a farsang hét hétig tart, Nagy-Szent Miklóson nem valami jó farsang van kilátásban, mivel még eddig semmiféle mozgalom sincs bal rendezésre s könnyen megesik, hogy az idei farsang bál nélkül fog elmúlni. A polgári iskolai ifjuságnak február 6-án rendezendő mulatsága az egyetlen táncestély, melyet eddigél terveznek.

— **Menetrend változás.** Felhívjuk az utazó közönség figyelmét arra, hogy a pacsova—nagy-beckereki vonalon közlekedő reggeli személyvonat f. év február hó 1-től kezdve egy órával később indul Pancsováról és ugyanannyival később érkezik N.-Beckerekre, mi által a pacsova—petrovoszellói h. é. vasut vonalán ujjonnan befektetett reggeli vonatához Pancsova állomáson csatlakozás létesítetik. A reggeli személyvonat menetrendje tehát emittett dőponttól kezdve a következőképen módosul:

indulás Pancsováról reggel	7 óra 48 p
" Tor.-Almásról "	8 " 01 "
" Ferenczhalomról "	8 " 11 "
" Czrepajáról "	8 " 25 "
" T.-Vasárhelyről "	8 " 45 "
" Antalfalváról "	8 " 55 "
" Tor.-Ozóráról d. e.	9 " 17 "
" Tomasovácáról "	9 " 35 "
" Écska-Zsigmond-falváról "	10 " 01 "
" Sándorudvarról "	10 " 14 "
" N.-Beckerek gyártelepről "	10 " 31 "
érkezés N.-Beckerekre "	10 " 34 "

— **Dráma a drámában.** Az aradmegyei kórházban fekvő Balta Kálmán állapotában újabb fordulat állott be; állapota tegnap óta váratlanul rosszra fordult s igen aggasztó. A fején levő öt centiméternyi lösebbe tudvalevőleg egy gumicsövet húztak az orvosok. Ezt a csövet valahogy megmozgatta tegnapelőtt Balta, a seb megdagadt, gennyedésnek indult, úgy, hogy tegnap újra fel kellett vágni. Az éjet álmatlanul töltötte s beköszöntött a betegek réme, a láz is. Tegnap már el is tiltottak tőle minden látogatót.

— **A Vaskapu tényleges megnyitása.** Kevesen tudják, hogy az a nagy nemzetközi ünnepség melyet a Vaskapu megnyitása czimén az őszszel tartottak, nem jelentette egyszersmind az új forgalmi ut tényleges megnyitását. Mert a valóság az, hogy a megnyitási ünnepség óta nyolcven szervezve a Vaskapu forgalmi és vázügyi szolgálata s általában a hajózás csak kevés könnyítést nyert. A vaskapui munkálatokat csak az 1898-iki év végén fogják befejezni s az igazi megnyitás csupán 1898. tavaszán lesz megtartható. Addig eikeszül az orsovai kikötő is.

— **Szökevény csendőr.** A szegedi csendőrparancsnokság értesítette az összes csendőr-állomásokat, hogy Rónai Zakariás őrmester Mehádáról több rendbeli pénzek elcsikkasztása után megszökött. Az általános vélemény az, hogy Rónai Oláhországban tartózkodik.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése január 21-én.)

Budapest, jan. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén megkezdte a költségvetés részletes tárgyalását. A királyi udvartartás kérdésénél Meszlényi Lajos beszélt, ki határozati javaslatot nyújt be, mely az önálló magyar udvartartás felállítását sürgeti. Ezután Molnár János apát indokolta azt, hogy a tegnapi szavazás alkalomával a néppárt miért hagyta el az országgyűlési termet; és pedig: mivel Bánffy báró miniszterelnök a bizalmi kérdést vetette fel a költségvetés általános megszavazása alkalmából. Molnár az udvartartás költségeit különben megszavazta,

azon indokolással, hogy pártja hazafiságot és a király iránti hűségét dokumentálja.

Eötvös Károly feleslegesnek tartja ezen kijelentést, mert Magyarország ágon senki sincs, ki ő felségéhez hű nem lenne és az egész nemzet egy szívvvel szereti királyát.

Bánffy báró miniszterelnök azt jelenti ki, hogy a külső udvartartás már rendeztetett, a belsőbe pedig az országgyűlés be nem avatkozhatik. A tételt ezután a Ház elfogadta, Meszlényi javaslatát pedig, Madarász Józsefen kívül az összes szavazatokkal elvetik.

Az országgyűlés tételénél Asbóth János polemizált a kormányelnökkel; a közönségi kiadásoknál pedig Endrey és Varossy Gyula azoknak elvi okokból vannak ellene, mire Lukács miniszter kijelenti, hogy a költségek a törvényen alapulnak.

Horvátország tételénél Lukács Gyula Strossmayer püspök rendeletére utal, melylyel papjainak megtiltja a magyar nyelv tanítását. Ezután következtek az interpellációk, és pedig Asbóth János a pénzügyi, igazságügyi és kereskedelmi miniszterhez intézve, a resicai katasztrófa iránt, azután Sima Ferencz a bel- és pénzügyi miniszterhez intézve, Csongrád megye főispánjának újabb atrocitása ügyében; mire az elnök az ülést berekesztette.

A képviselőház bizottságából.
Budapest, január 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház állandó igazoló bizottsága ma délelőtt ülést tartott, melyen Károlyi László gróf pétervásári megbízó levelét rendben találták és a képviselőt igazolták. Együttal a kisuczajhelyi választás vizsgálóbiztosaul kirendelték Janits Imre nyitrai képviselőt.

Az osztrák-magyar bankból.
Budapest, jan. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják, hogy az osztrák-magyar bank főtanácsa ma ülést tartott, melyen megállapították a február 3-iki közgyűlés elé terjesztendő jelentést; valamint megjelölték azon módosításokat is, melyek közt a két kormány-nyal való végleges megegyezés létesíthető lesz.

Goluchovszki utazása.
Budapest, január 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Drezdából jelentik, Goluchovszky külügyminiszterünket Albert szász király ma kihallgatáson fogadta.

A tőzsdéről.
Budapest, jan. 21. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Kötöttet buza tavaszra 8.30—51, buza május-juniusra 8.32—34, tengeri május-juniusra 3.89—90, zab 6.01—6.02, repce 11.30—35. Buzában a kínálat és vételkedv egyaránt lanya, forgalom 12.000 mm., árak csöndesek, de tartósak.

Szerkesztői üzenetek.

Anonymus. Névtelen levelekkel semmit sem ér el Tessék a fönökükhöz bizalommal fordulni, ha lehet, bizonyára teljesítik méltányos kérését.

B. A. Igaza van, hogy a vasárnapi (24.) estélyen a környék hírlapíróinak is meg kellene jelennie. Csak nem hitták meg őket ideje korán. A mi szerkesztőnk szintén átmegy Temesvárra.

Zs. A küldeményt megkaptuk. Üdv.

Nyilttér.*)

Válasz a nagybecskereki orvosok nyilatkozatára.

A „Torontál” f. évi 14-ik számában megjelent nyilttéri közleményre a helybeli kerületi betegsegélyző pénztárt érintő számadási kivonatot alulírott elnökség mint valótlan kötelességének ismeri ezennel megczáfolni az érdekeltek tájékoztatásul.

A közleményben kiténtetett 15914 frtnyi évi forgalom nem felel meg a valóságnak, mert

* Az e rovat alatt közltekért nem vállal felelősséget a szerk.

1895. évi decz. hó 31-én kelt évi zárszámadás szerint az évi mérleg ugyan 15914 frttal zárdott de ezen összegben bont foglaltatik az azeöltti évi tartalékalap 2457 frt 51 kr, valamint a zár számadás I. és II. tételét képező mult évről át hozott pénztári készlet 1224 frt 38 kr. s így a tényleges bevételi forgalom 12,232 frt 16 kr.

Ugyancsak a fent hivatkozott nyilttéri közleményben az állitattik, hogy kezelési költség és a tisztviselők fizetésére 8000 frt lett volna kiadva, ami szintén nem felel meg a valóságnak, mert a fent hivatkozott zárszámadás I. kiadási tétele alatt igazgatósági költségek czimén — beleértve a tisztviselők javadalmazását is — az 1895. évben 3342 frt 85 kr. lett felhasználva.

A nagybecskereki kerületi betegsegélyző pénztár elnöksége.

122—1

Hirdetések.

9768. szám 1897.

127—1.1

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a tekintetes nagybecskereki kir. törvényszék 1896. évi 19768. számú végzése következtében dr. Juovich Gyula módosi ügyvéd által képviselt Jincicska János módosi lakos csödtömegéhez tartozó és 440 frtra becsült különféle órák, 1 Wertheim-szekrény, bolti felszerelések és szobabutorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverés Módoson, vagyonbukott üzleti helyiségében és folytatólag vagyonbukott lakásán leendő eszközzésére 1897. évi január hó 29. napjának délelőtti 9 órája határidőül kinttuzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Módoson, 1897. évi január hó napján.

Uhrmann Adolf,
kir. bir. végrehajtó.

17. hv szám. 1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbíróágnak 1896. évi 22240. sz. végzése folytán Maugsch Albert nbecskereki ügyvéd által képviselt Prandell Rezső nagybecskereki kereskedő felperes részére Julius Lipót és Mária nbecskereki lakos alperesek ellen 180 frt követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 890 frt 40 kr-ra becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. bíróság 23916/1896. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Nagy-Beckereken végrehajtást szenvedőkéül leendő megtartása határidőül 1897. évi január hó 27-ik napjának délelőtti 9 órája kinttuzetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok és zongora a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztassák, mert különben csak a vételár fölőlegére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagybecskerek, 1897. évi jan. hó 13. napján.

Simonich Zsigmond,
kir. bírósági végrehajtó.

105—1.1

Hirdetmény.

A „MÓDOSI TAKARÉKPÉNZTÁR“

XXI. évi rendes közgyűlése

folyó évi február hó 7-én d. e. 10 órakor Módoson saját helyiségeiben fog megtartatni, melyre a t. cz. részvényesek személyesen, vagy az alapszabályok 16. §-a értelmében törvényes képviselőik, vagy meghatalmazott részvényesek által megjelenni tisztelettel meghívattak azzal, miszerint az alapszabályok 15. §-a értelmében a közgyűlés azon részvényesekből alakul, akik egy vagy több részvény tulajdonosai, mint olyanok legalább 14 nappal a közgyűlés egybejövetele előtt a társaság részvénykönyvébe be voltak írva a részvényeiket szelvényestől legalább 3 nappal a közgyűlés előtt az intéztnél letéteményezték.

N a p i r e n d :

1. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentései, valamint a múlt évi zárszámadás előterjesztése.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hovatartozásáról.
4. Öt igazgatósági tagnak választása 5 évre.

5. A felügyelő bizottság három rendes és egy pótagjának választása 3 évre.
6. Az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjai részére a rendes fizetés megállapítása.
7. Két jegyzőkönyvhitelesítő megválasztása.
8. Netáni indítványok.

Kelt Módoson, 1897. január hó 2-án.

Csávósy Béla,
elnök.

104-1-1

A „Módosi takarékpénztár“ zárszámadása a XXI-ki üzletévről 1896.

Vagyon.		Vagyon kimutatás.		Teher.	
6 Pénzkészlet	4723.24	1 Részvénytőke	80000.—		
66 Váltótárca	200233.78	47 Tartalék-alap	21000.—		
33 Jelzalog. bizt. váltók	152772.—	15 Takarékbetétek	136992.82		
21 Előlegek értékpapírokra	400.—	55 „Rupčić József“ alap	400.—		
	233.96	77 „Szegény menedékház“ alap	500.—		
43 Butorok 10% lev. ut.	23 40	48 Visszeszámitolás	133655.—		
31 Giro-számla az oszt.-m. banknál	446.34	22 10% betét kamatadó	305 45		
9 Egy pénzügyintézetnél	3 27	64 Átmeneti kamatok	1191.15	374044.42	
49 Ingatlanok	4000.—	59 Tiszta jövedelem		5500.—	
	14021.69				
41 Intézeti ház, Leírás:	521.69				
12 Adósok	3255.23				
	379544.42				
					379544 42

Tartozik.		Veszteség- és nyereség-számla.		Követel.	
43 Butorokról törlesztés	23 40	59 Nyereség előírás 1895-ik évről	500.—		
41 Leírás az intézeti házról	521.69	72 Váltó- és jelzalog-kamatok	30296.80		
	553.81	64 Levonva az 1897-re eső átmeneti kamatok	1191.15	29105.65	
19 Betéti kamatok tők.	6036.02	18 Előlegek kamatai,			
50 Visszeszámitolási kamat	7604 46	69 Váltó-benyújtási- és		1755.10	
	1573.16	2 Részvény-átíratási díjak,			
	482.03	46 Vegyes jutalékok			
63 Állami-, községi- és utadó	71.64	75 Betéti kamat	192.85		
24 Tiszti fizetések	6100.—	57 Ingatlanok jövedelme	1107 58	32661.18	
	55 38				
22 10% betét kamatadó	603.61				
42 Lakbér, posta- és hirdetési díj, könyvek, részvények, nyomtatványok, világitás, fűtés, kezelési és üzleti költségek	2482.01				
26 Illetékek és bélyegek	359.77				
63 Jótékony célokra	189.—				
56 Alapítványi kamatok	20.—				
14 Kétes követelések	414.40				
78 Vegyes költségek	71.—				
	500.—				
59 Tiszta nyereség	5000.—				
					32661.18

Kelt Módoson, 1896. évi december hó 31-én.

MÓDOSI TAKARÉKPÉNZTÁR.

Csávósy Béla, elnök.

Deutsch Lipót, pénztárnok. Ziros József, igazg. tag. Fendler Károly, vezér-igazg. Deut sch Hermann, igazg. tag. Butschek József, könyvelő. Ezen vagyon-kimutatás, veszteség- és nyereség-számla a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítván és az értékek leltározása után azokkal mindenben megegyezőnek találtatott. — Kelt Módoson, 1897. évi január hó 2-án.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Höfer József, biz. tag.

Dr. Gyertyánffy Jenő, elnök.

Becker Péter, biz. tag.

Tisztelt közgyűlés! A „Módosi takarékpénztár“ alulírott felügyelő bizottsága a lefolyt évben is hiven teljesítette kötelességét, miként azt a törvény és megbízásunk kívánja. Polytón gondosan őrködött az intézet üzleti kezelése fölött és igyekezett magának meggyőződést szerezni arról, hogy az intézet az igazgatóság részéről pontosan és az alapszabályok értelmében vezetettik.

Az intézet vagyonát 1896. december 31-én összeirtuk; a pénzkészletet, a váltótárcazt és a többi értékeket lelkiismeretes vizsgálat alá vettük; a zárszámadást megvizsgáltuk; a fő- és mellékkönyveket egymással összehasonlítottuk és megállapítottuk, hogy az előterjesztett évi kimutatás az intézet vagyonának hű képét mutatja. Mintán elismertük, hogy az előterjesztett mérleg minden részében helyes, csatlakozunk az igazgatóság azon indítványához, hogy az 5500 ftnyi tiszta nyereség, úgy, mint az az igazgatóság által előterjesztetik, felosztassék. Kijelentjük egyszerűen, hogy az igazgatóság jelentésében felsorolt minden egyes indítványaihoz csatlakozunk és kérjük: úgy tekintünk, mint az igazgatóságnak az 1896-ik üzleti évre nézve a felmentvényt megadni méltóztatásuk. Kelt Módoson, 1897. január hó 2-án.

Höfer József bizottsági tag.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Dr. Gyertyánffy Jenő elnök.

Becker Péter bizottsági tag.

Nyomatott Pleitsz Fer. Pál kiadónál Nagybecskerekén.